

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องส่งคำร้อง
ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔
ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง
เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ได้รับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒
และได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราว

ออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ ตี (๑)

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๑๕ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ รวม ๓ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ซึ่งปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๑ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ส่วนอีก ๒ ครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งต้องยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ (๒) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ และ (๓) หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗

กับทั้งกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งต้องยื่นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม สรุปผลการสอบปากคำพยานแต่ละปากได้ดังนี้

(๑) นายเกรียงศักดิ์ ตันตะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และควบคุมดูแลการปฏิบัติของข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้การว่า กรณีการยื่นบัญชี ฯ เข้ารับตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ นายเกรียงศักดิ์ได้เคยแจ้งในที่ประชุมสภา ฯ ทราบ และผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ได้ยื่นบัญชี ฯ ครบทุกราย และก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ได้มีการประชุมสภาสามัญสมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๒) นายฤทธิณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการประชุมสภา ฯ และคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งงานบุคลากรและนิติการ ได้เข้าร่วมประชุมสภา ฯ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) ประจำปี ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ทราบว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้แจกแบบบัญชี ฯ และคำอธิบายเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ให้แก่สมาชิกสภา ฯ ทูกราย รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ได้ร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังได้เคยแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งทางโทรศัพท์ อีกทั้งได้แจ้งนายสมจิตร วัฒนอ่อน ซึ่งเป็นสมาชิกสภา ฯ ในหมู่บ้านเดียวกันกับผู้ถูกร้องช่วยแจ้งให้ทราบอีกทางหนึ่งด้วย

(๓) นายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เป็นประธานในที่ประชุมและดำเนินการประชุมสภา ฯ ซึ่งในการประชุมสภา ฯ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ ได้มีการแจ้งให้สมาชิกสภา ฯ ที่เข้าร่วมประชุมทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๔) นายวิรัตน์ บุญอ้อม ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่บริหารการเงินและการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมเงินสะสมขององค์การ ฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๙,๗๙๘,๕๑๑.๗๙ บาท และได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ทราบตามขั้นตอน

(๕) นางสาวพรพิมล วัฒนอ้อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับแรก ซึ่งเป็นญาติกับ ผู้ถูกร้อง ระบุว่า เป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แทนผู้ถูกร้อง เมื่อรับหนังสือแล้วได้นำไปไว้ที่บ้านเพื่อมอบให้ผู้ถูกร้อง

(๖) นางจัญญ วัฒนอ้อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่สาม ซึ่งเป็นญาติกับผู้ถูกร้อง จำได้ว่าเคยได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. และลายมือชื่อในใบตอบรับเป็นของตนเอง นางจัญญ ได้รับหนังสือไว้แทนผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านเป็นประจำ และไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่ที่บ้าน โดยปกติจะปิดไว้ และผู้ถูกร้องมารับหนังสือดังกล่าวที่บ้านของนางจัญญ

ผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกการชี้แจงเกี่ยวกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ความว่า ผู้ถูกร้องประกอบอาชีพเป็นเจ้าของหน้าหมู่นิธิปอเต็กตั้ง ประจำโรงพยาบาลหัวเฉียว และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ในปี ๒๕๔๒ เพียงสมัยเดียว ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภา ฯ เมื่อประมาณปี ๒๕๔๓ โดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ ได้แจ้งให้ทราบว่า รายได้ขององค์การ ฯ อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้กรอกรายละเอียดในแบบบัญชี ฯ และแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ประกอบการยื่นบัญชี ฯ แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีทรัพย์สิน และมอบให้เจ้าหน้าที่องค์การ ฯ เพื่อนำไปยื่นที่สำนักงาน ป.ป.ช. สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่า หลังจากหมดวาระแล้วตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตั้งใจจะทำงานในหน้าที่เจ้าหน้าที่หมู่นิธิปอเต็กตั้งอย่างเดียว ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ฯ อีก และทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี โดยก่อนหมดวาระได้เข้าร่วมประชุมสภา ฯ เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ และในระเบียบวาระการประชุมได้แจ้งเกี่ยวกับหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ซึ่งในการประชุมวันดังกล่าวผู้ถูกร้องได้รับแบบบัญชี

จากเจ้าหน้าที่ด้วย และตามที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ให้ตรวจดูสำเนาหนังสือขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีฯ จำนวน ๓ ฉบับ ผู้ถูกร้องจำได้ว่าเคยรับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประมาณ ๒ ฉบับ แต่ได้อ่านและเข้าใจว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เพียงฉบับเดียว

ส่วนกรณีการยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีนั้น ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้นายสมจิตร วัตอ่อน ที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่สภาฯ ไม่ได้รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องไปดำเนินการยื่นด้วยตนเอง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ไปยื่นใหม่เนื่องจากมีภารกิจส่วนตัวมาก ซึ่งในชั้นที่ไปให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้ขอยื่นบัญชีฯ แต่เนื่องจากไม่ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ มาด้วย จึงไม่สามารถรอกบัญชีฯ ได้ โดยแจ้งเจ้าพนักงานฯ ไว้ว่า จะมายื่นอีกครั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ และไม่ปรากฏว่าได้มีการยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องอีกแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ๘ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และมีมติให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ข้อ ๓

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ แจงให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วัน รับหนังสือดังกล่าว เมื่อครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจง เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาคดี คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงได้มีคำสั่งให้ปิด ประกาศคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ เพื่อให้โอกาสยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ปิดประกาศ และให้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจด้านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน เงินฝาก ไม่จำเป็นต้อง ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินก็ได้ ผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริง เพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหา ว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธาน ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนห้าคนเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ ศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับจำนวนสองคน เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า (๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้รายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่กำหนดดังกล่าว หมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจ้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๑๕ บาท ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เข้าดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งเมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง และคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง พังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ ตรี (๑) ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพียง ๑ ครั้ง คือเมื่อเข้ารับตำแหน่ง โดยยื่น เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ และไม่ได้ยื่นบัญชีฯ อีก ๒ ครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยผู้ถูกร้องมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ แม้ว่าผู้ร้องจะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงถึง ๓ ฉบับ ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงเหตุที่มิได้ยื่นบัญชีฯ แต่อย่างไร ผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมจากการสอบถามพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายเกรียงศักดิ์ ต้นทะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายฤทธิณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายวิรัตน์ บุญอ้อม ผู้อำนวยการกองคลัง ได้ความว่า ได้มีการแจ้งในที่ประชุมสภาฯ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ แล้วว่า ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย และจากการสอบปากคำนางสาวพรพิมล วัฒนอ้น และนางจรัญ วัฒนอ้น ญาติของผู้ถูกร้อง ได้ความว่าเป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. และได้ส่งมอบให้กับผู้ถูกร้องแล้ว

ต่อมาผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกชี้แจงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ความว่า กรณีพ้นจากตำแหน่ง ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงตั้งใจจะปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิปอเต็กตึ๊งอย่างเดียว ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ไม่ได้ส่งเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ มีภารกิจส่วนตัวมาก และในชั้นที่ไปให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ก็ไม่ได้เตรียมเอกสารการยื่นบัญชีฯ ไปแสดงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. แต่อย่างไรในชั้นยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ให้การว่าเหตุที่ไม่ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจในค่านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สินเงินฝากไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก็ได้

จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแสดงว่า ผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องการที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญถึงสาเหตุที่ไม่ยื่นบัญชีฯ ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจในกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน เงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีฯ แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน นั้น เป็นการอ้างเพื่อจะปฏิเสธการไม่รู้กฎหมาย เนื่องจากหลักเกณฑ์และวิธีการรวมทั้งกรอบเวลาที่มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ เป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานสำคัญที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกคนต้องรับรู้ และตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ผู้ถูกร้องหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนใดจะอ้างความไม่รู้กฎหมายเช่นนั้นขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบตามกฎหมายไม่ได้ เพราะมิฉะนั้นกลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้จะไม่เกิดประสิทธิผลต่อการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เลย ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชีฯ ตามที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ได้ชี้แจงแล้ว ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องภายในระยะเวลา ตามที่พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดไว้ ถือว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ข้อแก้ตัวของผู้ถูกร้องตามคำชี้แจงจึงฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายอัคราทร จุฬารัตน

รองประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน รองประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๙๘,๙๘๘,๕๑๑.๓๘ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของผู้ร้องที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในสามสิบวันทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ประกอบกับประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ต่อมา ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๗ ตรี (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องเมื่อเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เท่านั้น ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งและเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง คือ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ต่อมา สำนักงาน ป.ป.ช. สอบสวนพยานหลักฐานเพิ่มเติม โดยปรากฏตามบันทึกการชี้แจงของผู้ถูกร้องต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าตนมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี และเคยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งแล้ว ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งอีก เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตั้งใจจะทำงานในหน้าที่อย่างเดียวไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอีก ส่วนการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีนั้น ได้มอบหมายให้เพื่อนที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้ไปยื่นใหม่เนื่องจากมีภารกิจมาก และในชั้นที่ไปให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้อง

ขอขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ แต่ไม่ได้จัดเอกสารประกอบการขึ้นบัญชีมาด้วย จึงไม่สามารถกรอกบัญชีได้ โดยแจ้งเจ้าพนักงานว่าจะมาขึ้นอีกครั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ และปรากฏตามสำเนาระเบียบวาระการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ ก็ปรากฏว่า มีการชี้แจงเกี่ยวกับหน้าที่การขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ทราบแล้ว ซึ่งมีพยานบุคคล คือ นายเกรียงศักดิ์ ตัณฑะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายฤทธิ์ณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ให้ถ้อยคำต่อผู้ร้องว่า ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหน้าที่ต้องขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง รวมทั้งนายวิรัตน์ บุญอ้อม ผู้อำนวยการกองคลัง ได้รายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทราบว่างค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้รวมเงินสะสมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวนทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๓๕ บาท โดยมีนางสาวพรพิมล วัคอ่อน ซึ่งเป็นญาติของผู้ถูกร้อง เป็นผู้รับหนังสือลับของสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับแรกที่ส่งไปยังผู้ถูกร้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียน เพื่อให้ขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง จากพยานหลักฐานดังกล่าว จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่า ตนมีหน้าที่ขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง และในการประชุมของผู้ร้อง ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ขึ้นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ โดยได้แจ้งให้ผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง ผู้ร้องและผู้ถูกร้องได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ เมื่อครบกำหนดวันยื่นคำชี้แจง เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจง เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญติดต่อผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์ประมาณ ๓ ครั้ง ในชั้นแรกทราบว่าผู้ถูกร้องมีความประสงค์จะยื่นบัญชี ฯ แต่ยังไม่ยื่นเอกสารประกอบการยื่นไม่พบ ต่อมาผู้ถูกร้องแจ้งว่าจะส่งหนังสือแจ้งให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญทราบว่าไม่ประสงค์จะยื่นเอกสารหรือชี้แจงเพิ่มเติม โดยจะขอให้การรับตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ต่อมา ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ได้ความว่า เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่เข้าใจกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน เงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ก็ได้ ส่วนอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ถูกร้องอาศัยอยู่เป็นมรดกของมารดาที่ตกแก่ผู้ถูกร้องและพี่น้องรวมสามคน ซึ่งยังไม่ได้โอนมรดก บัญชีเงินฝากธนาคารไม่มี มีรายได้จากค่าตอบแทนการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่และเงินเดือนจากมูลนิธิปอเต็กตึ๊งเท่านั้น ส่วนภรรยาไม่ได้ทำงาน และบุตรสองคนกำลังศึกษาอยู่ ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง ตุลาการรัฐธรรมนูญสั่งรับคำร้อง และแจ้งผู้ร้องทราบ ผู้ร้องชี้แจงว่าได้ตรวจสอบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เพิ่มเติมหลังจากปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวมีรายได้ตามเกณฑ์ที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและไม่ประสงค์ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมอีก

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จะถูกยกเลิกโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ก็ตาม เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ อำนาจการวินิจฉัยที่รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ จึงโอนมาเป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวย่อมจะต้องพิจารณาคดีโดยใช้กฎหมายในขณะที่ยังว่ามีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งในปีกงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๓๘,๓๘๘,๕๑๑.๓๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของผู้ร้องเรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ประกอบประกาศของผู้ร้องฉบับดังกล่าวกำหนดไว้โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติหลักการไว้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้.... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เมื่อมีกรณีดังกล่าวให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๓๔ บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ต่อมาได้มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕
ข้อ ๓ ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร
ประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ ด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้อง
พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖
ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง
ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งและต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
อีกครั้งหนึ่งในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย จากพยานหลักฐาน
ทั้งพยานเอกสารและพยานบุคคล ประกอบกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องตามบันทึกการชี้แจงของผู้ถูกร้อง
ต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ว่าผู้ถูกร้องทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในสามสิบวัน เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และ
พ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี โดยผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง
เฉพาะกรณีเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น
ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด
ทั้งที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งและเตือนผู้ถูกร้องถึงสามครั้ง และในชั้นการดำเนินการสอบสวน
ของสำนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องก็มีบันทึกชี้แจงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากเห็นว่าตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งอีก
เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ผู้ถูกร้องได้มอบหมาย
ให้เพื่อนที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับ
เพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ โดยผู้ถูกร้องแจ้งต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช.ว่าจะมายื่น
ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ประกอบกับ
เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องของผู้ร้องแล้ว ผู้ถูกร้อง
ก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด พฤติการณ์และการกระทำของผู้ถูกร้อง จึงรับฟังได้ว่า
ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่
กฎหมายกำหนด รวม ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรก ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และครั้งที่สอง ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ (๒) และวรรคสอง ประกอบประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ แม้ต่อมาผู้ถูกร้องจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่เข้าใจกฎหมาย และเข้าใจว่ากรณีไม่มีทรัพย์สินไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ก็ไม่อาจรับฟังได้

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ศาสตราจารย์ ดร.อักษราทร จุฬารัตน

รองประธานคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของหม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

ระหว่าง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
นายสุรพล พูลเกษ

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้อง
ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔
ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณี นายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปความได้ว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง
เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒
และได้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราว
ออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) มาตรา ๔๗ ทรี (๑)

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้

ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๓๕ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ รวม ๓ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจาก ตำแหน่งครบหนึ่งปี ซึ่งปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๑ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่งโดยยื่น เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ แต่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ อีก ๒ ครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้อง จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗

ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแต่อย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม สรุปผลการสอบปากคำพยาน แต่ละปากได้ว่า

(๑) นายเกรียงศักดิ์ ตันพะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและควบคุมดูแลการปฏิบัติของข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้การว่า กรณีการยื่นบัญชีเมื่อเข้ารับตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ นายเกรียงศักดิ์ได้เคยแจ้งให้ที่ประชุมสภาฯ ทราบ และผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ได้ยื่นบัญชีฯ ครบทุกราย และก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ได้มีการประชุมสภาสามัญสมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งผู้บริหารและสมาชิกทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๒) นายฤทธิณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการประชุมสภาฯ และคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งงานบุคลากรและนิติการ ได้เข้าร่วมประชุมสภาฯ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) ประจำปี ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิก ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ทราบว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้แจกแบบบัญชีฯ และคำอธิบายเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ ให้แก่สมาชิกทุกราย รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ได้ร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังได้เคยแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งทางโทรศัพท์ อีกทั้งได้แจ้งนายสมจิตร วัตอ่อน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาในหมู่บ้านเดียวกับผู้ถูกร้องช่วยแจ้งให้ทราบอีกทางหนึ่งด้วย

(๓) นายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เป็นประธานในที่ประชุมและดำเนินการประชุมสภาฯ ซึ่งในการประชุมสภาฯ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ ได้มีการแจ้งให้สมาชิก ที่เข้าร่วมประชุมทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๔) นายวิรัตน์ บุญอ้อม ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่บริหารการเงินและการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมเงินสะสมขององค์การฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๗๕ บาท และได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ทราบตามขั้นตอน

(๕) นางสาวพรพิมล วัตอ่อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับแรก ซึ่งเป็นญาติกับ ผู้ถูกร้อง ระบุว่าเป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แทนผู้ถูกร้อง เมื่อรับหนังสือแล้วได้นำไปไว้ที่บ้านเพื่อมอบให้ผู้ถูกร้อง

(๖) นางจรรย์ วัตอ่อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่สาม ซึ่งเป็นญาติกับ ผู้ถูกร้อง จำได้ว่าเคยได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. และลายมือชื่อในใบตอบรับเป็นของนางจรรย์ ที่ได้รับหนังสือไว้แทนผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านเป็นประจำ และไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่ที่บ้าน โดยปกติจะปิดไว้และผู้ถูกร้องมารับหนังสือดังกล่าวที่บ้านของนางจรรย์

ผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกการชี้แจงเกี่ยวกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ความว่า ผู้ถูกร้องประกอบอาชีพเป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ประจำโรงพยาบาลหัวเฉียว และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ในปี ๒๕๔๒ เพียงสมัยเดียว ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิก เมื่อประมาณปี ๒๕๔๓ โดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แจ้งให้ทราบว่ารายได้ขององค์การอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้กรอกรายละเอียดในแบบบัญชีฯ และแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านประกอบการยื่นบัญชีฯ แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีทรัพย์สิน และมอบให้เจ้าหน้าที่องค์การฯ เพื่อนำไปยื่นที่สำนักงาน ป.ป.ช. สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง แต่อย่างไร เนื่องจากเห็นว่า หลังจากหมดวาระแล้ว ตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตั้งใจจะทำงานในหน้าที่ เจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งอย่างเดียว ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาฯ และทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี โดยก่อนหมดวาระได้เข้าร่วม ประชุมสภา เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ และในระเบียบวาระการประชุมได้แจ้งเกี่ยวกับหน้าที่ ยื่นบัญชีฯ ซึ่งในการประชุมวันดังกล่าวผู้ถูกร้องได้รับแบบบัญชีจากเจ้าหน้าที่ด้วย และตามที่ เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ให้ตรวจดูสำเนาหนังสือขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีฯ จำนวน ๓ ฉบับ ผู้ถูกร้องจำได้ว่าเคยรับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประมาณ ๒ ฉบับ แต่ได้อ่านและเข้าใจว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เพียงฉบับเดียว

ส่วนกรณีการยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีนั้น ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้นายสมจิตร วัตอ่อน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะ ขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องไปดำเนินการยื่นด้วยตนเอง แต่ผู้ถูกร้อง

ก็ไม่ได้ไปขึ้นใหม่เนื่องจากมีภารกิจส่วนตัวมาก ซึ่งในขั้นที่ผู้ถูกร้องไปให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้ขอยื่นบัญชี ฯ แต่เนื่องจากไม่ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการยื่นมาด้วย จึงไม่สามารถกรอกบัญชี ฯ ได้ โดยแจ้งว่าจะมาขึ้นอีกครั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องอีกแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ๘ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และมีมติให้เสนอเรื่องให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และได้ส่งหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรับสำเนาหนังสือดังกล่าว เมื่อครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาคดี คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจึงได้มีคำสั่งให้ปิดประกาศคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ เพื่อให้โอกาสยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปิดประกาศ และให้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องเนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจด้านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สินและไม่มีเงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินก็ได้ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ตุลาการรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ หรือไม่

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๓๕ บาท ถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งเมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง และคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ฟังเป็นที่ยุติได้ว่า ผู้ถูกร้อง พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ ตรี (๑) และผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งผู้ร้องได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงใด ๆ จนกระทั่งผู้ร้องให้

เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และผู้ถูกร้องเข้าชี้แจงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง มาแล้วหนึ่งปี และผู้ถูกร้องได้เคยยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้ว โดยได้กรอกรายละเอียดในแบบบัญชี และแนบเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีทรัพย์สิน สำหรับกรณีก่อนพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากเห็นว่า ผู้ถูกร้อง ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งอีก และกรณีก่อนพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ได้มอบหมายให้บุคคลอื่น ไปยื่นแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ แสดงว่าผู้ถูกร้องทราบถึง หน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ส่วนการที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ถึงสาเหตุที่ไม่ยื่นบัญชี ฯ ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจในกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน และไม่มีเงินฝาก จึงไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินนั้น เป็นการอ้างเพื่อจะปฏิเสธการไม่รู้กฎหมาย ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ทราบถึงหน้าที่ที่จะต้องยื่นบัญชี ฯ แม้จะไม่มีทรัพย์สินต้องแจ้งก็ตาม ตามที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางพลีใหญ่ได้ชี้แจงแล้ว ซึ่งผู้ถูกร้องก็เคยได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง โดยในครั้งนั้น ผู้ถูกร้อง ก็ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีทรัพย์สิน ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดไว้ จึงถือว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ เอกสารประกอบต่อผู้ร้อง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง มาแล้วหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และต้องห้าม มิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่ ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายเจริญ หัตถกรรม ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ กรณีนายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ซึ่งใน ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๗๕,๗๕๘,๕๑๑.๓๕ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของผู้ร้อง ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ประกอบกับประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ต่อมาผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา ๔๗ ตรี (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง เมื่อเข้ารับตำแหน่งพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องเพียงหนึ่งครั้งเมื่อเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ แต่กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ โดยไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ทั้งที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งและเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง คือ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗

ต่อมา สำนักงาน ป.ป.ช. สอบสวนพยานหลักฐานเพิ่มเติม ซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าวชี้ว่า ผู้ถูกร้องทราบว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง โดยนางสาวพรพิมล วัตอ่อน และนางจัญญ วัตอ่อน ต่างให้ถ้อยคำว่าเป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่แจ้งเตือนให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ฉบับแรก และฉบับที่สาม ตามลำดับไปส่งให้ผู้ถูกร้อง ทั้งยังมีนายเกรียงศักดิ์ ต้นทะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ นายฤทธิณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และนายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ต่างให้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่า ก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีการประชุมสภาฯ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ทราบว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อผู้ร้อง และได้แจกแบบบัญชี ฯ พร้อมคำอธิบายเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ให้แก่สมาชิกสภา ฯ ทุกสาย รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ผู้ถูกร้องทำบันทึกชี้แจง ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องประกอบอาชีพเป็นเจ้าของหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ประจำโรงพยาบาลหัวเฉียว และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เพียงสมัยเดียว เคยยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งแล้ว และทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อพ้นตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยก่อนหมดวาระได้เข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ ในระเบียบวาระการประชุมได้แจ้งหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ และได้รับแบบบัญชี ฯ จากเจ้าหน้าที่ด้วย แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ เนื่องจากเห็นว่าตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งอีก เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและตั้งใจจะทำงานในหน้าที่เจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งอย่างเดียว ไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอีก ซึ่งในกรณีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาครบหนึ่งปี ได้มอบหมายให้นายสมจิตร วัฒนอ่อน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ขึ้นแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ จึงแจ้งให้ผู้ถูกร้องไปยื่นด้วยตนเอง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ไปยื่นเนื่องจากมีภารกิจมาก และในการให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องขอยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ แต่ไม่ได้จัดส่งเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ มาด้วย จึงไม่สามารถกรอกบัญชี ฯ ได้ โดยแจ้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า จะมายื่นอีกครั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ และก็ไม่ได้อื่นบัญชี ฯ แต่อย่างใด

ผู้ร้องในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ซึ่งขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วัน

พ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง จึงรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้ส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ เมื่อครบกำหนดสิบห้าวันผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ปิดประกาศสำเนาคำร้องไว้ ณ ที่ทำการคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และให้แจ้งผู้ถูกร้องทราบ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจด้านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สินเงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ก็ได้ ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ใน

รัฐธรรมนูญนี้ หรือจูงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ฯลฯ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า (๑) ฯลฯ (๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มียู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีใ้ได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ

มาตรา ๓๓ การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนา

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณียื่นรับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณียื่นพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง

หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้วให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๓๔ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรณียกฟ้องแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้นี้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ กำหนดว่า กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ซึ่งในปีกงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๙๕,๙๕๘,๕๑๑.๑๕ บาท จึงอยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้นี้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๑ ประกอบประกาศของผู้ร้องฉบับดังกล่าวกำหนดไว้ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง และโดยที่ขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง อีกทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ได้บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับขณะผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ต่อมา มีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ ด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งและต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย จากพยานหลักฐานทั้งพยานเอกสารและพยานบุคคลประกอบกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องว่าตนทราบว่าหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ภายในสามสิบวันเมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี ตามบันทึกการชี้แจงของผู้ถูกร้องต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้องเฉพาะกรณีเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ทั้งที่สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งและเตือนผู้ถูกร้องถึงสามครั้ง แม้ต่อมาเมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. ทำการสอบสวน ผู้ถูกร้องก็มีบันทึกชี้แจงต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่า ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากเห็นว่าตนไม่มีสิทธิ

ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกเพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ได้มอบหมายให้นายสมจิตร วัค่ออ่อน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชี ฯ โดยผู้ถูกร้องแจ้งต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ว่าจะมายื่นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องของผู้ร้องแล้ว ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด จึงฟังว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด รวมสองครั้ง คือ ครั้งแรก ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และครั้งที่สอง ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ (๒) และวรรคสอง ประกอบประกาศของผู้ร้อง เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ แม้ต่อมาผู้ถูกร้องจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่เข้าใจกฎหมาย และเข้าใจว่ากรณีไม่มีทรัพย์สินไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ก็ได้ นั้น ไม่อาจรับฟังได้

ตุลาการรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕๕ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายเจริญ หัตถกรรม

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องส่งคำร้องลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปความได้ว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ได้รับเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติ

สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ ตรี (๑)

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

จากการตรวจสอบปรากฏว่า ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๓๕,๗๕๘,๕๑๑.๑๕ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ รวม ๓ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ซึ่งปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพียง ๑ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ อีก ๒ ครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง รวม ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ดับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ดับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗

ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องก็มีได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ แต่อย่างใด จนกระทั่งผู้ร้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม สรุปผลการสอบปากคำ พยานแต่ละปากได้ว่า

(๑) นายเกรียงศักดิ์ ตันพะตะนัย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและลูกจ้างของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้การว่า กรณีการยื่นบัญชี ฯ เข้ารับตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ นายเกรียงศักดิ์ได้เคยแจ้งในที่ประชุมสภา ฯ ทราบ และผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ได้ยื่นบัญชี ฯ ครบทุกราย และก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ได้มีการประชุมสภา ฯ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วัน พ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๒) นายฤทธิ์ณรงค์ ศรีบัว หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่ เกี่ยวกับงานการประชุมสภา ฯ และคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งงานบุคลากร และนิติการ ได้เข้าร่วมประชุมสภา ฯ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) ประจำปี ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา ฯ ซึ่งจะครบวาระการดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ทราบว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และ ได้แจกแบบบัญชี ฯ และคำอธิบายเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ ให้แก่สมาชิกสภา ฯ ทูกราย รวมทั้งผู้ถูกร้อง ที่ได้ร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังได้เคยแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณี พ้นจากตำแหน่งทางโทรศัพท์ อีกทั้งได้แจ้งนายสมจิตร วัคอ่อน ซึ่งเป็นสมาชิกสภา ฯ ในหมู่บ้านเดียวกันกับ ผู้ถูกร้องช่วยแจ้งให้ทราบอีกทางหนึ่งด้วย

(๓) นายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เป็นประธาน ในที่ประชุมและดำเนินการประชุมสภา ฯ ซึ่งในการประชุมสภา ฯ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ ได้มี

การแจ้งให้สมาชิกสภา ฯ ที่เข้าร่วมประชุมทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ ซึ่งผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย

(๔) นายวิรัตน์ บุญอ้อม ผู้อำนวยการกองคลัง องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีหน้าที่บริหารการเงินและการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รายงานให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมเงินสะสมขององค์การ ฯ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๕,๑๕๘,๕๑๑.๑๕ บาท และได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ทราบตามขั้นตอน

(๕) นางสาวพรพิมล วัคอ่อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับแรก ซึ่งเป็นญาติกับผู้ถูกร้อง ระบุว่า เป็นผู้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แทนผู้ถูกร้อง เมื่อรับหนังสือแล้วได้นำไปไว้ที่บ้านเพื่อมอบให้ผู้ถูกร้อง

(๖) นางจรรย์ วัคอ่อน ผู้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่สาม ซึ่งเป็นญาติกับผู้ถูกร้อง จำได้ว่าเคยได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. และลายมือชื่อในใบตอบรับเป็นของตนเอง นางจรรย์ได้รับหนังสือไว้แทนผู้ถูกร้อง เพราะผู้ถูกร้องไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านเป็นประจำ และไม่มีบุคคลใดอาศัยอยู่ที่บ้าน โดยปกติจะปิดไว้ และผู้ถูกร้องมารับหนังสือดังกล่าวที่บ้านของนางจรรย์

ผู้ถูกร้องได้ทำบันทึกการชี้แจงเกี่ยวกับการแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ ความว่า ผู้ถูกร้องประกอบอาชีพเป็นเจ้าของที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง ประจำโรงพยาบาลหัวเฉียว และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ในปี ๒๕๔๒ เพียงสมัยเดียว ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภา ฯ เมื่อประมาณปี ๒๕๔๓ โดยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ฯ ได้แจ้งให้ทราบว่า รายได้ขององค์การ ฯ อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้กรอกรายละเอียดในแบบบัญชี ฯ และแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ประกอบการยื่นบัญชี ฯ แต่ไม่ได้แสดงรายการทรัพย์สิน เนื่องจากไม่มีทรัพย์สิน และมอบให้เจ้าหน้าที่องค์การ ฯ เพื่อนำไปยื่นที่สำนักงาน ป.ป.ช. สำหรับกรณีพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าหลังจากหมดวาระแล้วตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตั้งใจจะทำงานในหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งอย่างเดียว ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ฯ อีก และทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี โดยก่อนหมดวาระ

ได้เข้าร่วมประชุมสภาฯ เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๔๖ และในระเบียบวาระการประชุมได้แจ้งเกี่ยวกับหน้าที่ยื่นบัญชีฯ ซึ่งในการประชุมวันดังกล่าวผู้ถูกร้องได้รับแบบบัญชีจากเจ้าหน้าที่ด้วย และตามที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ให้ตรวจดูสำเนาหนังสือขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีไม่ยื่นบัญชีฯ จำนวน ๓ ฉบับ ผู้ถูกร้องจำได้ว่าเคยรับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประมาณ ๒ ฉบับ แต่ได้อ่านและเข้าใจว่ามีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เพียงฉบับเดียว

ส่วนกรณีการยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีนั้น ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้ นายสมจิตร์ วัฒนอดอน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ยื่นเอกสารแทน แต่เจ้าหน้าที่สภาฯ ไม่ได้รับเพราะขาดเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ และแจ้งให้ผู้ถูกร้องไปดำเนินการยื่นด้วยตนเอง แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ไปยื่นใหม่เนื่องจากมีภารกิจส่วนตัวมาก ซึ่งในชั้นที่ไปให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องได้ขอยื่นบัญชีฯ แต่เนื่องจากไม่ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการยื่นบัญชีฯ มาด้วย จึงไม่สามารถกรอกบัญชีฯ ได้ โดยแจ้งเจ้าพนักงานฯ ไว้ว่าจะมายื่นอีกครั้งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ และไม่ปรากฏว่าได้มีการยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องอีกแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ๘ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และมีมติให้เสนอเรื่องให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๓๐

กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้โอกาสผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยได้ส่งหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับหนังสือดังกล่าว เมื่อครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการพิจารณาคดี คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงได้มีคำสั่งให้ปิดประกาศคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ เพื่อให้โอกาสยื่นคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ปิดประกาศ และให้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สรุปความได้ว่า เหตุที่ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจด้านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน เงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินก็ได้ ผู้ถูกร้องไม่ได้มีเจตนาไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดนิยามความหมายของ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้ประกาศกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท โดยรายได้ที่กำหนดข้างต้นหมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ของสภาตำบลนั้นในปีงบประมาณที่ผ่านมาด้วย

ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการและกำหนดเวลาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ รวมทั้งผลของการฝ่าฝืนไม่ยื่นบัญชีฯ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ดังนี้

มาตรา ๓๒ “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มียู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๓๓ “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๓๔ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำความผิดดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในกรนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด

ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

สำหรับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้องประกอบบทบัญญัติของกฎหมายดังที่ได้ยกขึ้นกล่าวมาข้างต้นได้ความเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ และในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่มีรายได้ทั้งสิ้น ๗๕,๗๘๘,๕๑๑.๓๕ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ข้อ ๑ ที่กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาทเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งตามบทกฎหมายดังกล่าวผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ รวม ๓

ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพียง ๑ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง โดยยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เท่านั้น แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ อีก ๒ ครั้ง คือ กรณีที่พ้นจากตำแหน่ง และกรณีที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี นอกจากนี้ข้อเท็จจริงยังได้ความตามคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งคำชี้แจงของผู้ถูกร้องมิได้โต้เถียงเป็นอย่างอื่นฟังได้เป็นที่ยุติด้วยว่า หลังจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งแล้ว ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องมาเพื่อขอให้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ รวม ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๓๕๘ ฉบับลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๖ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๒๘๓๕ ฉบับลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ และครั้งที่ ๓ ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ปช ๐๐๐๕.๐๔/๐๔๕๒ ฉบับลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งของผู้ร้องทั้ง ๓ ครั้ง ดังกล่าวนั้นแล้ว รายละเอียดปรากฏตามหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๓ ฉบับ ดังกล่าวและใบตอบรับของไปรษณีย์ เอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๔ ๕ และ ๖ และเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข ๘, ๙ และ ๑๐ แต่ผู้ถูกร้องกลับเพิกเฉยเสีย มิได้มาชี้แจงต่อผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงสั่งให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการรับรู้คุณลักษณะเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ นั้น นายเกรียงศักดิ์ ต้นทะตะน้อย ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ให้การว่า ก่อนที่จะครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้ถูกร้อง ได้มีการประชุมสภาสมัชชาสามัญ สมัยที่ ๓ (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาทราบว่า มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และผู้ถูกร้องได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย โดยมีนายฤทธิณรงค์ ศรีบัวหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และนายบุญสม บานแย้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ ให้การต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. สนับสนุนคำให้การของนายเกรียงศักดิ์ ดังกล่าวข้างต้นด้วย โดยเฉพาะนายฤทธิณรงค์ ให้การด้วยว่า พยานมีหน้าที่เกี่ยวกับงานการประชุมสภาฯ และคณะผู้บริหารขององค์การฯ รวมทั้งงานบุคลากรและนิติกร พยานได้แจกบัญชีฯ และคำอธิบายเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ ให้แก่สมาชิกสภาฯ ทุกราย รวมทั้งผู้ถูกร้องที่ได้เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวด้วย นอกจากนี้พยานยังได้เคยแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งทางโทรศัพท์กับได้แจ้งนายสมจิตร วัตอ่อน ซึ่งเป็นสมาชิกสภาฯ ที่อยู่หมู่บ้านเดียวกันกับผู้ถูกร้องให้ช่วยแจ้งให้

ผู้ถูกร้องทราบอีกทางหนึ่งด้วย พยานหลักฐานของผู้ร้องที่รวบรวมมาดังกล่าว เมื่อพิจารณาประกอบ คำชี้แจงของผู้ถูกร้องมิได้ชี้แจงโต้เถียงเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามคำร้องของผู้ร้องจริง ที่ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ อ้างเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้องทั้ง ๒ ครั้ง ว่า เป็นเพราะผู้ถูกร้องไม่มีความเข้าใจด้านกฎหมาย คิดว่ากรณีไม่มีทรัพย์สิน เงินฝาก ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อผู้ร้อง นั้น เห็นว่า บทบัญญัติของมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติที่ ตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๑๐ เรื่อง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๑ การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ซึ่งมีหลักการสำคัญที่จะสร้างระบบตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองให้มีความรัดกุมและเกิดประสิทธิผล ในการตรวจสอบได้อย่างแท้จริง จึงกำหนดให้ผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งของตนเอง คู่สมรส และบุตร ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว กับกำหนดให้ต้องยื่นพร้อมเอกสาร ประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนา แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ความในมาตรา ๓๓ ยังกำหนดกรอบเวลาให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยื่นบัญชีฯ ถึง ๓ ครั้ง กล่าวคือ ครั้งแรก กรณีเป็นการเข้ารับตำแหน่ง ครั้งที่สอง กรณีเป็นการพ้นจากตำแหน่ง และครั้งที่สามซึ่งเป็นกรณีพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ทั้งนี้ก็เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีข้อมูลในการตรวจสอบทรัพย์สิน ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าตลอดระยะเวลาที่ผู้นั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและใช้อำนาจรัฐ ในการบริหารราชการแผ่นดิน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้นั้น มีทรัพย์สินเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือไม่ หากมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้แจ้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้นั้น หรือทายาทหรือผู้จัดการมรดกของเขา แล้วแต่กรณี ชี้แจงการได้มาของทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ ให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดิน ต่อไป ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการรวมทั้งกรอบเวลาที่มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ กำหนดให้ผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ จึงเป็นกฎเกณฑ์พื้นฐานสำคัญที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกคนต้องรับรู้ และตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะพึงต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดผู้ถูกร้องหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคนใดจะอ้างความไม่รู้กฎหมาย เช่นว่านั้นขึ้นมาเป็นข้อแก้ตัวเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบตามกฎหมายไม่ได้ เพราะมีฉะนั้นกลไกการตรวจสอบการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้จะไม่เกิดประสิทธิผลต่อการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เลย ข้อแก้ตัวของผู้ถูกร้องตามคำชี้แจงจึงฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงมีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคท้าย และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ คือ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายวิชัย ชื่นชมพูนุท ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๕๐

ระหว่าง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด กรณีนายสุรพล พูลเกษ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายสุรพล พูลเกษ ผู้ถูกร้อง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เนื่องจากสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมายผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีต่อผู้ร้องรวมสามครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ในวาระเริ่มเข้ารับตำแหน่ง ครั้งที่ ๒ ในวาระพ้นจากตำแหน่ง ครั้งที่ ๓ ในวาระพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อเข้ารับตำแหน่งโดยยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ในวาระพ้นจากตำแหน่ง และในวาระพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยมีได้แจ้งเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องทราบ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งและเตือนให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ผู้ถูกร้องชี้แจงรับว่าไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี เหตุที่ไม่ได้ยื่น

เนื่องจากเห็นว่าตนไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะถูกตัดสิทธิที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และตั้งใจ จะไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งอีก เคยมอบหมายให้เพื่อนที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล บางพลีใหญ่ยื่นบัญชีกรณีพ้นตำแหน่งแล้วหนึ่งปีแต่เจ้าหน้าที่ไม่รับเพราะขาดเอกสารประกอบ ผู้ร้อง จึงขอให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ และกรณีพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณากรณีตามคำร้องนี้หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่าโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ ได้บัญญัติหลักการไว้ว่า บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ประกอบกับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองฯ ฉบับที่ ๓๑ ข้อ ๓ กำหนดให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ยังคงใช้บังคับต่อไป ดังนั้น เมื่อมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตฯ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ และมีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง ห้าปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งได้ คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณากรณีตามคำร้องนี้ได้

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองและห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

พิจารณาประเด็นที่หนึ่งแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ และประกาศฯ ฉบับลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้องภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แล้วแต่กรณี ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ องค์กรบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๓๕,๓๕๘,๕๑๑.๓๕ บาท มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ผู้ถูกร้องรับว่า ไม่ได้ยื่นบัญชีฯ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในวาระพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

สำหรับกรณีตามประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกร้องพ้นจากการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ตามวาระแล้ว และไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งอีก ส่วนคำขอที่ห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เมื่อฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องจึงต้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ อันเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง

ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท
ตุลาการรัฐธรรมนูญ